

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 september 2016

HOORZITTING

Evaluatie van de voetbalwet

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN, DE ALGEMENE
ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Aldo CARCACI**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzettingen	3
A. Uiteenzetting van mevrouw Cathy Van den Berghe, waarnemend directeur van de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken.....	3
B. Uiteenzetting van de heer Pierre François, gedelegeerd bestuurder van de Pro League.....	6
II. Vragen en opmerkingen van de leden	9
III. Antwoorden	13

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 septembre 2016

AUDITION

Évaluation de la loi football

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET DE LA
FONCTION PUBLIQUE
PAR
M. **Aldo CARCACI**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposés introductifs	3
A. Exposé de Mme Cathy Van den Berghe, directeur f.f. de la Cellule Football du SPF Intérieur.....	3
B. Exposé de M. Pierre François, administrateur délégué de la Pro League.....	6
II. Questions et observations des membres.....	9
III. Réponses	13

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Brecht Vermeulen

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Christoph D'Haese, Koenraad Degroote, Koen Metsu, Brecht Vermeulen
PS	Nawal Ben Hamou, Willy Demeyer, Eric Thiébaud
MR	Denis Ducarme, Philippe Pivin, Françoise Schepmans
CD&V	Franky Demon, Veerle Heeren
Open Vld	Katja Gabriëls, Sabien Lahaye-Battheu
sp.a	Monica De Coninck
Ecolo-Groen	Gilles Vanden Burre
cdH	Vanessa Matz

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Peter Buysrogge, Renate Hufkens, Sarah Smeyers, Valerie Van Peel, Hendrik Vuye
Laurent Devin, André Frédéric, Emir Kir, Laurette Onkelinx
Sybill de Coster-Bauchau, Emmanuel Burton, Caroline Cassart-Mailleux, Stéphanie Thoron
Leen Dierick, Nahima Lanjri, Veli Yüksel
Patrick Dewael, Annemie Turtelboom, Vincent Van Quickenborne
Hans Bonte, Alain Top
Wouter De Vriendt, Stefaan Van Hecke
Christian Brotcorne, Isabelle Poncelet

C. — Niet-stemgerechtigde leden / Membres sans voix délibérative:

VB	Filip Dewinter
DéFI	Olivier Maingain
PP	Aldo Carcaci

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

DAMES EN HEREN,

Naar aanleiding van haar beslissing om de voetbalwet te evalueren, heeft uw commissie tijdens haar vergadering van 12 juli 2016 een hoorzitting gehouden met mevrouw Cathy Van den Berghe, waarnemend directeur van de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken, alsook met de heer Pierre François, gedelegeerd bestuurder van de *Pro League*.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Uiteenzetting van mevrouw Cathy Van den Berghe, waarnemend directeur van de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken

Mevrouw Cathy Van den Berghe, waarnemend directeur van de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken, geeft aan dat de door haar geleide cel belast is met de toepassing van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, de zogenaamde “voetbalwet”. Deze omvat drie onderdelen: het eerste is van toepassing op de clubs en de organisatoren van voetbalwedstrijden (artikel 3 en volgende); het tweede heeft betrekking op het gedrag van de supporters (artikel 19 en volgende), en het derde gaat over de administratieve procedure.

Sinds de aanneming van de wet werd hij viermaal gewijzigd. De wetten van 10 maart 2003 en van 25 april 2007 hebben er substantiële veranderingen in aangebracht.

De meeste uitvoeringsbesluiten hebben betrekking op de clubs en de organisatoren van voetbalwedstrijden, en berusten op de artikelen 3, 4 en 10 van de wet. Ze betreffen de regels voor het ticketbeheer ter gelegenheid van voetbalwedstrijden (koninklijk besluit van 20 juli 2005), het veiligheids- en coördinatiebeleid naar aanleiding van voetbalwedstrijden (koninklijk besluit van 15 juni 1999), de voorwaarden voor de indienstneming van voetbalstewards (koninklijk besluit van 25 mei 1999), of nog de installatie en de werking van bewakingscamera's in de voetbalstadions (koninklijk besluit van 22 februari 2006). Een belangrijk besluit is dat van 6 juli 2013 houdende de in voetbalstadions na te leven veiligheidsnormen. Dat besluit is toepasselijk op de infrastructuur van alle stadions in België. Als een gemeente beslist om een voetbalstadion te bouwen of te verbouwen, is zij in beginsel verplicht dat koninklijk besluit in acht te nemen. Het klopt dat de door de Voetbalcel georganiseerde controles zich beperken tot de nationale eerste en tweede klasse. Als een club uit een lagere afdeling naar een van die klassen promoveert, zal hij zich dus in regel moeten stellen.

MESDAMES, MESSIEURS,

Suite à sa décision de procéder à une évaluation de la loi football, votre commission a consacré sa réunion du 12 juillet 2016 à l'audition de Mme Cathy Van den Berghe, directeur f.f. de la Cellule Football du SPF Intérieur et de M. Pierre François, administrateur délégué de la Pro League.

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Exposé de Mme Cathy Van den Berghe, directeur f.f. de la Cellule Football du SPF Intérieur

Mme Cathy Van den Berghe, directeur f.f. de la Cellule Football du SPF Intérieur indique que la cellule qu'elle dirige est chargée de l'application de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football, dite “loi football”. Celle-ci comprend trois volets: le premier est applicable aux clubs et organisateurs de matches de football (art. 3 et suivants), le deuxième concerne le comportement des supporters (art. 19 et suivants), le troisième est relatif à la procédure administrative.

Depuis son adoption, la loi a été modifiée à quatre reprises. Les lois des 10 mars 2003 et du 25 avril 2007 y ont apporté des modifications substantielles.

La plupart des arrêtés d'exécution concerne les clubs et organisateurs de matches de football et sont fondés sur les articles 3, 4 et 10 de la loi. Ils concernent les modalités de la gestion des billets à l'occasion des matches de football (arrêté royal du 20 juillet 2005), la politique de sécurité et de coordination (arrêté royal du 15 juin 1999), les conditions d'engagement des stewards (arrêté royal du 25 mai 1999) ou encore l'installation et le fonctionnement des caméras de surveillance (arrêté royal du 22 février 2006). Un arrêté important est celui du 6 juillet 2013 contenant les normes de sécurité à respecter dans les stades de football. Cet arrêté est applicable à l'infrastructure de tous les stades de Belgique. Si une commune décide de construire ou d'aménager un stade de football, elle est en principe tenue de respecter l'arrêté royal. Certes, les contrôles organisés par la Cellule Football se limitent au première et deuxième division nationale. Si un club d'un niveau inférieur évolue vers une de ces divisions, il devra donc se mettre en conformité.

Een aantal bepalingen van het bovenvermelde koninklijk besluit zijn alleen toepasselijk op de organisatoren van nationale of internationale wedstrijden. Het betreft met name de verplichting een stabiliteits- en brandweerverslag te verstrekken, de verplichting een jaarlijkse overeenkomst te redigeren die alle veiligheidsmaatregelen bevat (verantwoordelijkheden bij een incident, risicobepaling, drankenverkoop enz.). Wanneer een club uit een lagere afdeling aan een nationaal of internationaal treffen deelneemt, zal die overeenkomst ook in een vereenvoudigde vorm moeten worden opgesteld. Ook het vraagstuk van de multifunctionele stadions dient onder de loep te worden genomen. De voor de stadions geldende regelgeving is niet altijd makkelijk toepasbaar op een multifunctioneel stadion. Aan de clubs wordt aangeraden evacuatiesimulaties te organiseren door een beroep te doen op externe firma's, zodat zij zich ervan vergewissen dat, zelfs als de regels niet naar de letter worden toegepast, de veiligheid toch gewaarborgd blijft. Is dat het geval, dan biedt het koninklijk besluit van 2013 de clubs de mogelijkheid om afwijkingen te verzoeken.

Dat besluit bevat ook bepalingen in verband met de weerstand van de binnenste omheining van het stadion, de scheidingsmuren tussen de supporters, het berichtensysteem ten behoeve van het publiek, het commandolokaal, de eerstehulp post enzovoort.

Met betrekking tot het onderdeel van de voetbalwet over de supporters herinnert de spreker eraan dat de Voetbalcel niet de processen-verbaal opmaakt waarbij overtredingen worden vastgesteld. Deze worden opgesteld door de lokale politiezones, die ze met het oog op de voortzetting van de administratieve procedure bezorgen aan de Voetbalcel. De Voetbalcel beschikt over een termijn van zes maanden te rekenen van de feiten om de procedure af te ronden en om een administratieve beslissing te nemen. De procedure, zoals die bij wet is bepaald, waarborgt de inachtneming van de rechten van verdediging. De overtreder wordt immers onmiddellijk van de hem ten laste gelegde feiten op de hoogte gebracht. Hij beschikt over één maand om zijn schriftelijke opmerkingen te bezorgen of om te vragen dat hij – in voorkomend geval samen met zijn advocaat – door de Voetbalcel wordt gehoord. Elk hem betreffend proces-verbaal dat nadien over hem zou zijn opgesteld, zal hem eveneens ter kennis worden gebracht. Tegen de door de Voetbalcel getroffen administratieve beslissing staat beroep open bij de politierechtbank van de woonplaats van de overtreder. De korte duur van de procedure is een doorslaggevend argument geweest voor de aanneming van de wet: met het gemeenrecht was het immers niet mogelijk snel in te spelen op hooliganismeverschijnselen.

Une série de dispositions de l'arrêté royal précité ne sont applicables qu'aux organisateurs de rencontre nationale ou internationale. Il s'agit notamment de l'obligation de fournir un rapport de stabilité et un rapport incendie, de l'obligation de rédiger une convention annuelle dans laquelle figurent toutes les mesures de sécurité (responsabilités en cas d'incident, détermination du risque, vente de boissons, ...). Lorsqu'un club de division inférieure participe à une rencontre nationale ou internationale, cette convention devra également être établie sous la forme d'une convention allégée. La question des stades multifonctionnels mérite également d'être examinée. La réglementation applicable aux stades n'est pas toujours aisée à appliquer dans un stade multifonctionnel. Il est conseillé aux clubs d'organiser des simulations d'évacuation en faisant appel à des firmes externes de manière à s'assurer que même si les règles ne sont pas respectées à la lettre, la sécurité reste garantie. Si tel est le cas, l'arrêté royal de 2013 permet aux clubs de demander des dérogations.

Dans cet arrêté, on retrouve également des dispositions relatives à la résistance de l'enceinte intérieure du stade, aux murs de séparation entre supporters, au système de messages au public, au poste de commandement, au poste des premiers soins, etc.

Concernant le volet de la loi football relatif aux supporters, l'intervenante rappelle que ce n'est pas la Cellule Football qui établit les procès-verbaux constatant des infractions. Ceux-ci le sont par les zones de police locale qui les transfèrent à la Cellule pour la poursuite de la procédure administrative. Cette dernière dispose d'un délai de six mois à dater des faits pour mener à bien la procédure et prendre une décision administrative. La procédure telle que prévue par la loi garantit le respect des droits de la défense. Le contrevenant est en effet immédiatement informé des faits qui lui sont reprochés. Il dispose d'un mois pour transmettre ses observations par écrit ou pour demander d'être entendu par la Cellule avec, le cas échéant, son avocat. Tout procès-verbal le concernant qui aurait été établi ultérieurement lui sera également communiqué. La décision administrative prise par la Cellule Football est susceptible de faire l'objet d'un recours auprès du tribunal de police du domicile du contrevenant. La brièveté de la procédure a été un élément déterminant justifiant l'adoption de la loi: le droit commun ne permettait en effet pas de réagir rapidement face aux phénomènes de hooliganisme.

Mevrouw Van den Berghe voegt eraan toe dat de administratieve procedure waarin de voetbalwet voorziet, de inspiratiebron is geweest voor tal van wetten in verband met administratieve sancties (met name die in verband met de gemeentelijke administratieve sancties). Bovendien heeft de wet gediend als voorbeeld voor andere landen.

Cijfermatig wordt 2015 gekenmerkt door een sterke toename van het aantal opgemaakte processen-verbaal ten opzichte van de vorige jaren. Bijna 1 500 pv's werden doorgespeeld, terwijl dat er in 2014 1 130 waren. Het aantal genomen beslissingen beliep 1 330, wat overeenkomt met 495 000 euro aan geldboeten en 9 600 maanden stadionverbod. Deze cijfers moeten met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd, aangezien er enige tijd verloopt tussen de feiten en de beslissing. Sommige beslissingen uit 2015 hebben immers betrekking op feiten uit 2014.

De toename van het aantal processen-verbaal betekent niet noodzakelijkerwijs dat het hooliganisme terug van weggeweest is. Deze trend is te wijten aan het stijgende aantal gevallen van door supporters veroorzaakte overlast. Dankzij de nultolerantie in dat verband kunnen niet alleen overtreders worden bestraft, maar ook mensen die de confrontatie met andere supporters opzoeken. Zeventig à tachtig procent van de gemelde incidenten hebben betrekking op feiten in verband met de voetbalwet; deze doen zich hoofdzakelijk voor tijdens en na de wedstrijd in het stadion. Veel incidenten zijn het gevolg van het toenemende gebruik van pyrotechnische voorwerpen, die jaarlijks meerdere verwondingen veroorzaken. De andere incidenten zijn gevallen van vandalisme, beledigingen of opstandigheid die strafrechtelijk worden vervolgd. Wanneer de door de Voetbalcel ontvangen processen-verbaal betrekking hebben op ernstige feiten, wordt bovendien een kopie toegezonden aan de procureur des Konings, die over een termijn van dertig dagen beschikt om het dossier in behandeling te nemen. Hij doet dat slechts zelden, want in de meeste gevallen is met de administratieve procedure een adequate aanpak mogelijk.

Vervolgens somt de spreekster enkele denksporen ter verbetering op.

Ten eerste wordt het gebruik van pyrotechnische voorwerpen momenteel alleen bestraft in de stadions. In veel gevallen worden die voorwerpen echter gebruikt op de voor de supporters bestemde parkeerruimtes buiten de stadions. Slechts een miniem aantal feiten kan dus worden bestraft. Het ware nuttig de wet op dat punt bij te sturen.

Mme Van den Berghe ajoute que la procédure administrative prévue dans la loi football a inspiré bon nombre de lois relatives aux sanctions administratives (et notamment celle relative aux sanctions administratives communales). La loi a également servi de modèle pour d'autres pays.

En ce qui concerne les chiffres, l'année 2015 se caractérise par une forte augmentation du nombre de procès-verbaux établis par rapport aux années précédentes. Près de 1500 PV ont été transmis alors qu'en 2014, ce chiffre s'élevait à 1130. Le nombre de décisions prises s'élève à 1330, ce qui correspond à 495 000 euros d'amendes et 9600 mois d'interdiction de stade. Ces chiffres doivent être interprétés avec prudence vu le décalage existant entre le moment des faits et la date de la décision. Certaines décisions de 2015 concernent en effet des faits de 2014.

L'augmentation du nombre de procès-verbaux ne signifie pas nécessairement un retour du hooliganisme. Il est dû à l'augmentation du nombre de comportements inciviques des supporters. La tolérance zéro qui est d'application en la matière permet de sanctionner les personnes qui commettent une infraction mais aussi celles qui cherchent la confrontation avec d'autres supporters. Septante à quatre-vingt pourcent des incidents rapportés concernant des incidents liés à la loi football, ont lieu principalement pendant et après la rencontre, dans le stade. De nombreux incidents résultent de l'utilisation croissante d'objets pyrotechniques qui entraînent chaque année de multiples blessures. Les autres incidents sont des faits de vandalisme, d'outrages ou de rébellion faisant l'objet de poursuites pénales. En outre, lorsque les procès-verbaux reçus par la Cellule Football concernent des faits graves, copie est envoyée au procureur du Roi qui dispose d'un délai de trente jours pour se saisir du dossier. Il ne le fait que rarement car dans la plupart des cas, la procédure administrative permet de donner une réponse adéquate.

L'intervenante énumère ensuite quelques pistes d'amélioration.

Tout d'abord, l'utilisation des objets pyrotechniques n'est actuellement sanctionnée que dans les stades. Or, dans bon nombre de cas, ces objets sont utilisés sur les parkings réservés aux supporters qui se situent à l'extérieur des stades. Seule une infime partie des faits peuvent donc être sanctionnés. Il serait utile de modifier la loi sur ce point.

Dertig jaar na de aanneming door de Raad van Europa van de Europese Conventie van 19 augustus 1985 inzake gewelddadigheden door en wangedrag van toeschouwers rond sportmanifestaties en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden, wordt aan de lidstaten van de Raad van Europa ter ratificatie een nieuwe Conventie voorgelegd over een geïntegreerde veiligheids-, beveiligings- en dienstenaanpak bij voetbalwedstrijden en andere sportmanifestaties. Ofschoon het Belgisch wetgevend apparaat al goed is ontwikkeld, zal het niettemin toch nog sommige bepalingen van de nieuwe Conventie moeten omzetten. Het wordt een uitdaging de diensten en de gastvrijheid in de stadions te verbeteren. De spreekster verwijst naar het voorbeeld van Nederland, waar de door de nieuwe technologieën geboden mogelijkheden te baat worden genomen. Onderling verbonden panelen worden er gebruikt om te garanderen dat de evacuatie of de drank- of ticketverkoop vlot verlopen. De sociale netwerken (Twitter) bieden eveneens de mogelijkheid de supporters in te lichten over de oververzadiging van de toegangen tot de stadions of incidenten in de stadions te melden. Voor de toekomst zou België zich door dat voorbeeld kunnen laten inspireren. Evenzo zal ons land inspanningen moeten leveren om de opvang van personen met een beperkte mobiliteit te verbeteren.

Een ander cruciaal aspect voor de toekomst wordt de informatie-uitwisseling tussen landen. Supporters reizen almaar meer. Zo zijn bijvoorbeeld veel Nederlanders supporters van Belgische clubs. Een in België op grond van de voetbalwet opgelegde administratieve sanctie is momenteel alleen in België van toepassing. De inning in het buitenland van de door de Voetbalcel opgelegde geldboetes verloopt niet altijd doeltreffend. Kennelijk is het dan ook van essentieel belang dat in elk geval toch met de buurlanden overeenkomsten worden gesloten in verband met de overzending van de administratieve beslissingen.

Ten slotte moet ook de op de stewards toepasselijke regelgeving worden herzien, om hun bevoegdheden uit te breiden en om aldus het optreden van de politie te beperken.

B. Uiteenzetting van de heer Pierre François, gedelegeerd bestuurder van de Pro League

De heer Pierre François, gedelegeerd bestuurder van de Pro League, verwijst bij het begin van zijn uiteenzetting naar een persbericht van de Pro League van 23 maart 2016 waarin het volgende wordt gesteld: "Vervolgens is het vanzelfsprekend dat in deze moeilijke tijden de ordediensten meer dan ooit alle respect verdienen en hen alle ruimte gelaten wordt om zich te

Trente ans après l'adoption par le Conseil de l'Europe de la Convention européenne du 19 août 1985 sur la violence et les débordements de spectateurs lors de manifestations sportives et notamment de matches de football, une nouvelle Convention sur une approche intégrée de la sécurité, de la sûreté et des services lors des matches de football et autres manifestations sportives est soumise à la ratification des États membres du Conseil de l'Europe. Bien que l'arsenal législatif de la Belgique soit déjà bien développé, elle devra néanmoins encore transposer certaines dispositions de la nouvelle Convention. Un défi sera d'améliorer les services et l'hospitalité dans les stades. L'intervenante se réfère à l'exemple des Pays-Bas où les possibilités offertes par les nouvelles technologies sont mises à profit. Des panneaux connectés y sont utilisés pour garantir la fluidité des évacuations ou de la vente des tickets ou des boissons. Les réseaux sociaux (Twitter) permettent également d'informer les supporters sur l'encombrement des accès aux stades ou de signaler les incidents dans le stade. La Belgique pourrait s'inspirer de cet exemple pour l'avenir. De même, elle devra réaliser des efforts afin d'améliorer l'accueil des personnes à mobilité réduite.

Un autre point névralgique pour l'avenir sera l'échange d'informations entre pays. De plus en plus, les supporters se déplacent. De nombreux Hollandais, par exemple, sont supporters de clubs belges. Une sanction administrative prise en Belgique sur la base de la loi football n'est à l'heure actuelle applicable qu'en Belgique. La capacité de recouvrement à l'étranger des amendes infligées par la Cellule Football ne sont pas toujours efficaces. Il paraît donc essentiel que des accords de transmission des décisions administratives soient pris en tout cas avec les pays voisins.

Enfin, il conviendra également de revoir la réglementation applicable aux stewards afin d'étendre leurs compétences et de limiter, de la sorte, l'intervention des services de police.

B. Exposé de M. Pierre François, administrateur délégué de la Pro League

M. Pierre François, administrateur délégué de la Pro League, entame son exposé en se référant à un communiqué de presse de la Pro League du 23 mars 2016: "(...) il est évident qu'en ces temps difficiles il convient de respecter les forces de l'ordre et leur permettre de se concentrer sur les tâches essentielles qui leur sont assignées pour la protection de la population. Il faut

concentreren op hun kerntaken die hen toebedeeld zijn, met name het beschermen van de bevolking. Daarnaast ondersteunen wij ook, zoals de politieke beleidsvoerders het menig maal herhaald hebben in reactie op de aanslagen, de oproep om vooral verder te gaan met het leven en niet te plooiën voor terreur.”.

Tijdens het afgelopen seizoen heeft de Pro League tweemaal een standpunt moeten innemen over de handhaving van de wedstrijden, namelijk in december 2015 na de aanslagen in Parijs en in maart 2016 na de aanslagen in Brussel. In beide gevallen heeft de raad van bestuur na overleg met het kabinet van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken unaniem beslist het programma te handhaven. Slechts twee wedstrijden werden uitgesteld: de eerste tussen Lokeren en Anderlecht, wegens de informatie dat Nederlandse supporters zich massaal naar Lokeren begaven om er in de clinch te gaan met de Anderlecht-supporters, en de tweede tussen Moeskroen en Charleroi, wegens de aankondiging dat de lokale politie voor de begeleiding van die risicowedstrijd geen steun zou krijgen van de federale politie.

Bij de andere gehandhaafde wedstrijden kon worden vastgesteld dat bij het betreden van de stadions de politiediensten volledig werden gerespecteerd. Tevens hebben de stewards voor het eerst hun werk kunnen verrichten zonder gescheld vanwege lastige supporters. Burgemeesters hebben beslist om wedstrijden alleen met hun lokale politiekorpsen te doen begeleiden, en de clubs hebben meer stewards ingezet en meer veiligheidsmaatregelen getroffen. In die context heeft de Pro League beslist reflectie op gang te brengen met de wedstrijdorganisatoren en de burgemeesters, teneinde na te gaan of het mogelijk was minder een beroep te doen op de federale politie.

Daartoe acht de spreker het van cruciaal belang de sociale en fiscale status van de stewards te herevalueren. Momenteel vallen laatstgenoemden onder de vrijwilligersregeling; op voorwaarde dat hun vergoeding minder dan 1 500 blijft bedragen, ontsnappen zij aan elke belasting. Gelet op het aantal wedstrijden van een club uit de Pro League is het onmogelijk de stewards te vergoeden zonder dat maximumbedrag te overschrijden. Velen zouden wel steward willen worden, maar worden het om die reden niet. Een verhoging van het niet-belastbaar jaarlijks forfait is dus noodzakelijk (tot ten minste 2 500 euro voor de stewards en tot 3 000 voor de hoofdstewards of de tribuneverantwoordelijken). Die maatregel zal geen enkele begrotingsimpact hebben en zal de functie van steward aantrekkelijker maken. Voor de clubs wordt het dus makkelijker op hen een beroep te doen om een klantvriendelijke veiligheid te

aussi, comme les responsables politiques l'ont maintes fois répété au lendemain des attentats, “continuer à vivre” et rester debout (...).”.

Au cours de la saison écoulée, la *Pro League* a du, à deux reprises, prendre position sur le maintien des matchs, à savoir en décembre 2015 après les attentats de Paris et en mars 2016, après les attentats de Bruxelles. Dans les deux cas, après concertation avec le cabinet du ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, le conseil d'administration a décidé, à l'unanimité, de maintenir le programme. Seules deux rencontres ont été remises: la première opposant Lokeren à Anderlecht en raison de l'information selon laquelle des supporters néerlandais se dirigeaient en masse vers Lokeren pour se battre avec les supporters d'Anderlecht, et la seconde opposant Mouscron à Charleroi en raison de l'annonce que la police locale ne recevrait pas l'appui de la police fédérale pour l'encadrement de ce match à risque.

On a pu observer, lors des autres rencontres maintenues, un respect total des services de police à l'entrée des stades. En outre, pour la première fois, les stewards ont pu faire leur travail sans faire l'objet d'invectives de la part de supporters difficiles. Des bourgmestres ont décidé d'assumer des matchs avec leurs seules polices locales et les clubs ont recouru à un plus grand nombre de stewards et de mesures de sécurité. Dans ce contexte, la *Pro League* a décidé de lancer une réflexion avec les organisateurs de matchs et les bourgmestres pour voir s'il était possible de moins faire appel à la police fédérale.

Pour ce faire, l'intervenant estime essentiel de réévaluer le statut social et fiscal des stewards. A l'heure actuelle, ces derniers relèvent du régime des bénévoles: pour autant que leurs émoluments restent inférieurs à 1 500 euros, ils échappent à toute fiscalité. Compte tenu du nombre de matchs d'un club de la *Pro League*, il est impossible de rémunérer les stewards sans excéder ce plafond. Nombreux sont ceux qui voudraient devenir stewards mais qui, pour cette raison, ne le deviennent pas. Un relèvement du forfait annuel non taxable s'impose donc (au minimum 2 500 euros pour les stewards et 3 000 euros pour les chefs stewards ou responsables de tribunes). L'impact budgétaire de cette mesure sera nul et augmentera l'attractivité de la fonction de steward. Il sera dès lors plus facile pour les clubs d'y faire appel pour garantir une sécurité conviviale. Dans la mesure où l'intervention de la police fédérale pourrait de la

waarborgen. Aangezien het zo mogelijk zou zijn het optreden van de federale politie terug te schroeven, zal de organisatie van de wedstrijden de gemeenschap minder geld kosten.

In een tweede fase zal ook werk moeten worden gemaakt van een andere invulling van de bevoegdheden van de stewards, door hun optreden tot de stadionomgeving uit te breiden en door hun vergelijkbare bevoegdheden te verlenen als die van de veiligheidsagenten. Zo zou hun doeltreffendheid moeten kunnen worden versterkt en zouden zij meer respect moeten kunnen afdwingen.

In het verslag over het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden staat het volgende te lezen: “Van verschillende veiligheidsverantwoordelijken kreeg spreker te horen dat de aandacht te veel gaat naar het schrijven van PV’s, met bijkomende politie-inzet tot gevolg terwijl het doel er net in moet bestaan om minder repressief te werken.” (DOC 54 1849/003, blz. 4). De toename van het aantal processen-verbaal zorgt voor krantenkoppen waaruit een terugkeer van het hooliganisme wordt afgeleid. Dat is nochtans niet het geval.

Zou aan de hierboven geuite kritiek niet tegemoet kunnen worden gekomen door de wet bij te sturen? Zouden de clubs er niet mee kunnen worden belast sancties voor overlast (beledigingen, provocerende of onbeleefde gebaren) op te leggen? De clubs hebben immers de mogelijkheid de door hen aangewezen personen de toegang tot hun voorzieningen te verbieden. Een maatregel tot intrekking van het abonnement van een supporter heeft een belangrijke psychologische impact die niet mag worden veronachtzaamd. Vanzelfsprekend onderstelt een dergelijke hervorming dat de clubs daadwerkelijk optreden. Een van de taken van de Pro League is erop toe te zien dat de clubs effectief hun verantwoordelijkheden nemen.

Daaruit zou voortvloeien dat de Voetbalcel zich zou kunnen toespitsen op de feiten die echt de veiligheid in en om het stadion in het gedrang brengen. Voorts zal ervoor moeten worden gezorgd dat de stadionverboden echt effectief zijn. Aangezien de stewards evenwel niet kunnen beschikken over de foto’s van de supporters aan wie de toegang is ontzegd, blijft dat verbod soms louter theorie. Volgens de spreker zou dat euvel moeten worden verholpen door op zijn minst toch de tribuneverantwoordelijke toe te staan over een fotoalbum te beschikken.

Voorts is de Pro League van plan om de nodige maatregelen te treffen tegen de minderheid van Antwerp-supporters die bij elke verplaatsing incidenten uitlokken.

sorte diminuer, l’organisation des matchs coûtera moins d’argent à la collectivité.

Dans un second temps, il conviendra également de s’attacher à revoir les compétences des stewards en étendant leur intervention dans le périmètre du stade et en leur donnant des pouvoirs comparables aux agents de sécurité. Cela devrait permettre de renforcer leur efficacité et le respect qu’on devra leur témoigner.

Dans le rapport relatif à la proposition de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football, on peut lire que “plusieurs responsables en matière de sécurité ont indiqué à l’intervenant que l’on se concentre trop sur la rédaction de procès-verbaux, ce qui entraîne une mobilisation policière supplémentaire, alors qu’il faudrait précisément tendre vers une approche moins répressive” (DOC, 54 1849/003, p. 4). L’augmentation des procès-verbaux alimente les manchettes des journaux qui en déduisent un retour du hooliganisme. Pourtant, tel n’est pas le cas.

La critique formulée ci-avant ne pourrait-elle pas être rencontrée en modifiant la loi? La sanction des incivilités (injures, gestes provocants ou grossiers) ne pourrait-elle pas être confiée à la responsabilité des clubs? Ceux-ci ont en effet la possibilité d’interdire l’accès à leur installations aux personnes qu’ils désignent. Une telle mesure qui aboutit à retirer son abonnement à un supporter a un impact psychologique important qui ne doit pas être négligé. Une telle réforme suppose évidemment que les clubs interviennent effectivement. Une des vocations de la Pro League est de veiller à ce que les clubs prennent effectivement les responsabilités qui sont les leurs.

Il en résulterait que la Cellule Football pourrait se focaliser sur les faits affectant réellement la sécurité dans le stade et autour de celui-ci. Il faudra également veiller à ce que les interdictions de stade soient réellement effectives. Or les stewards ne pouvant disposer des photos des supporters interdits, cette interdiction reste parfois lettre morte. L’intervenant juge qu’il faudrait remédier à cette lacune en autorisant au moins le responsable de tribunes à disposer d’un album photos.

La Pro League entend également prendre les mesures nécessaires à l’encontre de la frange minoritaire des supporters de l’Antwerp qui provoquent des

Zij zal niet nalaten om van bij de eerste opflakking de clubverantwoordelijken en de supportersvertegenwoordigers samen te roepen.

Ten slotte heeft de Pro League ook structureel overleg met de vzw *Belgian Supporters* aangevat en heeft zij de oprichting gesuggereerd van een gezamenlijke *taskforce* van de Voetbalcel, de supporters, het kabinet van de minister en de Pro League. Die *taskforce* is nog niet met haar werkzaamheden van start gegaan.

II. — VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

Volgens de heer Aldo Carcaci (PP) is de status van de stewards vooral voor de kleine clubs zeer problematisch; zij moeten immers voldoen aan dezelfde wettelijke regels als de grote clubs. De herziening van de maximumbedragen lijkt hem dan ook onontbeerlijk. Sommige stewards ontvangen bovendien een werkloosheidsuitkering. De uitoefening van die activiteit is niet zonder risico's uit het oogpunt van de sociale wetgeving: de hun toegekende uitkering is immers onverenigbaar met de hoedanigheid van werkzoekende. Die aspecten zullen ongetwijfeld moeten worden aangepakt in de commissies voor de Sociale Zaken en voor de Financiën.

Ware het niet interessant, mocht elke club met de harde kern van zijn supporters in dialoog gaan om de betrokkenen de regels inzake wellevendheid en *fair play* uit te leggen? Bij die gelegenheid zou hun aandacht erop kunnen worden gevestigd dat bepaalde gedragingen de club waarvoor zij supporteren nadeel berokkenen.

De heer Eric Thiébaud (PS) benadrukt hoe belangrijk het is te beschikken over de commentaar van de Voetbalcel en van de voetbalsector op de toepassing van de wet.

Geweld blijft in en rond de stadions sterk aanwezig, zoals werd aangetoond door de incidenten met meer bepaald Russische en Engelse supporters die de *Europa Cup* 2016 hebben ontsierd. Engeland, dat in het verleden ook met ernstig hooliganisme is geconfronteerd, krijgt daar nu veel minder mee te maken. Hoe valt die vermindering te verklaren, terwijl de Engelse supporters in het buitenland incidenten blijven veroorzaken? Welke lessen kunnen worden getrokken uit de wetgevingen van de buurlanden?

De spreker plaatst vraagtekens bij de relevantie van de bewering dat met het inzetten van meer stewards minder een beroep zou kunnen worden gedaan op de ordediensten. Bij geweld zullen de stewards immers geen andere keuze hebben dan de politiediensten in te

incidenten à chaque déplacement. Elle ne manquera pas de convoquer, à la première étincelle, les responsables du club et les représentants des supporters.

Enfin, la Pro League a également initié une concertation structurelle avec l'asbl *Belgian Supporters* et a suggéré la mise en place d'une *task force* réunissant la Cellule Football, les supporters, le cabinet du ministre et la Pro league. Celle-ci n'a pas encore entamé ses travaux.

II. — QUESTIONS ET OBSERVATIONS DES MEMBRES

M. Aldo Carcaci (PP) juge que le statut des stewards constitue un problème important surtout pour les petits clubs qui doivent respecter les mêmes règles légales que les grands clubs. La révision des plafonds lui paraît dès lors indispensable. Certains stewards bénéficient en outre d'une allocation de chômage. L'exercice de cette activité n'est pas sans risque sous l'angle de la législation sociale: la rémunération qui leur est allouée est en effet incompatible avec la qualité de demandeur d'emploi. Ces aspects devront sans doute être abordés dans les commissions des Affaires sociales et des Finances.

Ne serait-il pas intéressant que chaque club noue le dialogue avec le noyau dur de ses supporters pour leur expliquer les règles de civilités et du *fair play*? À cette occasion, leur attention pourrait-être attirée sur le fait que certains comportements font du tort au club qu'ils supportent.

M. Eric Thiébaud (PS) souligne combien il est important de disposer des commentaires de la Cellule Football et du secteur footballistique sur l'application de la loi.

La violence reste très présente dans et autour des stades comme l'ont démontré les incidents impliquant notamment des supporters russes et anglais, qui ont émaillé l'Euro 2016. Pourtant, l'Angleterre qui a également été confrontée par le passé à de graves faits de hooliganisme, l'est beaucoup moins actuellement. Comment expliquer cette diminution alors que les supporters anglais continuent à provoquer des incidents à l'étranger? Quels enseignements peut-on tirer des législations des pays voisins?

L'intervenant s'interroge sur la pertinence de l'affirmation selon laquelle le recours accru aux stewards permettrait de diminuer le recours aux forces de l'ordre. En effet, en cas de violences, les stewards n'auront d'autre choix que de faire appel aux services de police.

schakelen. Is een wedstrijd op hoog niveau denkbaar zonder politiebegeleiding?

Het optrekken van de maximumbedragen van de stewardvergoedingen kan nadelig zijn voor de kleine clubs, die nu al met sterke concurrentie te kampen hebben.

De heer François stelt voor de clubs te responsabiliseren; hoewel zulks te overwegen valt, rijst toch de vraag of dat wel haalbaar is voor de kleine clubs. Is daarvoor overigens een wetswijziging vereist?

Ten slotte vraagt de heer Thiébaut zich af hoe het overleg met de supporters verloopt. Zijn de supporters wel voldoende gestructureerd? Bevinden er zich onder hen representatieve gesprekspartners?

De heer Gilles Foret (MR) dankt de vertegenwoordigers van de Voetbalcel en van de Pro League, die in het kader van deze evaluatie van de voetbalwet de toekomstperspectieven hebben geschetst, evenals de door de nieuwe technologieën en een nieuw veiligheidsmodel geboden mogelijkheden.

Hoe zou de opleiding tot steward moeten worden verbeterd om rekening te houden met de nieuwe dreigingen? Zal de voorkeur gaan naar *profiling*-technieken in en bij de ingang van de stadions? Hoewel de nieuwe technologieën (zoals intelligente camera's) inderdaad nieuwe vooruitzichten bieden, mag om verdachte gedragingen op te sporen volgens de spreker niet worden voorbijgegaan aan de menselijke factor.

Hoe wordt de integratie van die technologieën trouwens verwezenlijkt? Worden de *good practices* gebundeld? Bestaan er reflectiegroepen op Europees echelon?

Quid met de Europese samenwerking? Bestaan er gedeelde gegevensbanken? Zo ja, hoe werken die dan?

De heer Foret merkt op dat responsabilisering van de clubs zeker moet worden overwogen en dat hun wettelijke middelen moeten worden verschaft om hun supporters in het oog te houden. Zijn de clubs vragende partij voor een dergelijke evolutie?

Voor *de heer Brecht Vermeulen (N-VA)* is het duidelijk dat de voetbalwet een gunstig effect heeft gehad op de veiligheid in de Belgische voetbalstadions. Sedertdien is het aantal zware incidenten sterk afgenomen. Ook de professoren Hardyns en Dormaels komen in een publicatie van 2015 tot de conclusie dat waar de voetbalwet van kracht werd het aantal voetbalgerelateerde fysieke incidenten de voorbije jaren sterk is gedaald.

Peut-on imaginer un match de haut niveau sans encadrement de la police?

L'augmentation des plafonds de rémunération pour les stewards peut être préjudiciable aux petits clubs qui subissent déjà une forte concurrence.

Si l'on peut envisager de responsabiliser les clubs comme le propose M. François, cette piste est-elle réaliste pour les petits clubs et nécessite-t-elle une modification de la législation?

Enfin, M. Thiébaut se demande comment se déroule la concertation avec les supporters. Sont-ils suffisamment structurés? Existe-t-il des interlocuteurs représentatifs parmi eux?

M. Gilles Foret (MR) remercie les représentants de la Cellule Football et de la Pro League qui dans le cadre de cette évaluation de la loi football, ont esquissé les perspectives pour l'avenir, les possibilités offertes par les nouvelles technologies et un nouveau modèle de sécurité.

Comment la formation des stewards devrait-elle être améliorée afin de tenir compte des nouvelles menaces? Privilégiera-t-on des techniques de *profiling* dans et à l'entrée des stades? L'intervenant pense en effet que si les nouvelles technologies (comme les caméras intelligentes) offrent de nouvelles perspectives, on ne peut faire l'impasse sur le facteur humain afin de détecter des comportements suspects.

Par ailleurs, comment l'intégration de ces technologies se réalise-t-elle? Les bonnes pratiques sont-elles mutualisées? Existe-t-il des groupes de réflexion au niveau européen?

Qu'en est-il de la collaboration européenne? Existe-t-il des bases de données partagées? Si oui, comment fonctionnent-elles?

M. Foret observe que la responsabilisation des clubs doit certainement être envisagée et que des moyens légaux doivent leur être donnés afin de tenir leurs supporters à l'œil. Les clubs sont-ils demandeurs d'une telle évolution?

Pour *M. Brecht Vermeulen (N-VA)*, il est clair que la loi football a eu un effet favorable sur la sécurité dans les stades de football en Belgique. Depuis lors, le nombre d'incidents graves a fortement diminué. Dans une publication de 2015, les professeurs Hardyns et Dormaels parviennent eux aussi à la conclusion que la loi football a permis de réduire fortement le nombre d'incidents physiques liés au football au cours des

De voetbalcel heeft bij die tendens eveneens een rol gespeeld, en dat aan de hand van de campagne “Voetbal, een feest!”. Tot slot hebben ook de clubs zelf hun steentje bijgedragen.

Tegelijk mag men niet voorbijgaan aan een aantal negatieve elementen. Het aantal zware incidenten is weliswaar afgenomen, maar tegelijk is er een sterke stijging van het aantal stadionverboden en opgelegde administratieve boetes. Er werd gestreefd naar een zekere nultolerantie, met als gevolg dat er soms te snel repressief wordt opgetreden tegen veeleer klassiek supportersgedrag. In een aantal gevallen zou een preventief optreden verkieslijker zijn.

Tijdens de laatste wedstrijd van het seizoen 2015-2016 in de tweede klasse, met name die tussen Antwerp FC en KAS Eupen, is gebleken dat in het stadion een aantal personen aanwezig was met een stadionverbod. De spreker heeft die vaststelling middels een mondelinge vraag voorgelegd aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken (CRIV 54 COM 424, blz. 45). Uit het antwoord van de minister bleek dat de spotters elf personen met een stadionverbod hadden geïdentificeerd. Om de gemoederen niet te verhitten, werd ervoor gekozen om hen niet tijdens de wedstrijd uit het stadion te verwijderen.

De Voetbalcel liet reeds eerder in de pers optekenen dat het bijzonder moeilijk is om personen met een stadionverbod aan de deuren van het stadion te identificeren. Wellicht kunnen enkel geavanceerde technologische hulpmiddelen aan die situatie verhelpen. Het kan evenwel niet de bedoeling zijn om de privacy van eenieder te grabbel te gooien door het verspreiden van lijsten met persoonsgegevens en foto's.

Eventuele nieuwe regels in verband met het stadionverbod dienen dus met heel wat omzichtigheid te worden opgesteld. Hoe kan volgens de genodigden het stadionverbod op korte en op langere termijn beter afdwingbaar worden gemaakt? Welke concrete inspanningen leveren de clubs op dat vlak?

Vervolgens verwijst de heer Vermeulen naar de administratieve aanmeldingsplicht en het uitreisverbod voor mensen met een stadionverbod. Die bepalingen werden in 2007 in de wetgeving ingeschreven, doch er werden nooit uitvoeringsbesluiten over uitgevaardigd. Waarom is dat niet gebeurd? Zijn het niettemin goede oplossingen, of zijn er betere? Bestaan er elders andere goede praktijken?

dernières années. La cellule football a également joué un rôle dans cette tendance, grâce à la campagne “Le football, une fête!”. Enfin, les clubs eux-mêmes ont aussi contribué à l'effort.

En même temps, on ne peut nier l'existence d'une série d'éléments négatifs. Le nombre d'incidents graves a certes diminué, mais on constate aussi une forte augmentation du nombre d'interdictions de stade et d'amendes administratives. Comme on a visé une certaine tolérance zéro, on est parfois intervenu trop vite de manière répressive contre des comportements plutôt classiques adoptés par des supporters. Dans un certain nombre de cas, une intervention de type préventif serait préférable.

Lors du dernier match de deuxième division de la saison 2015-2016, à savoir le match entre le Antwerp FC et la KAS Eupen, il s'est avéré qu'un certain nombre de personnes interdites de stade étaient malgré tout présentes dans le stade. L'intervenant a présenté cette constatation sous la forme d'une question orale au ministre de la Sécurité et de l'Intérieur (CRIV 54 COM 424, p. 45). Il est ressorti de la réponse du ministre que les spotters avaient identifié onze personnes interdites de stade. Pour ne pas échauffer les esprits, il a été décidé de ne pas les éloigner du stade pendant le match.

La Cellule Football a déjà indiqué précédemment dans la presse qu'il est particulièrement difficile d'identifier une personne interdite de stade à l'entrée d'un stade. Seuls quelques outils technologiques avancés permettraient sans doute de remédier à cette situation. L'objectif ne peut cependant être d'exposer la vie privée de chacun en diffusant des listes contenant des données à caractère personnel et des photos.

Il convient donc d'être très prudent si l'on veut élaborer de nouvelles règles concernant l'interdiction de stade. Comment, selon les orateurs invités, pourrait-on mieux faire respecter l'interdiction de stade à court et à moyen terme? Quels efforts concrets les clubs font-ils dans ce sens?

M. Vermeulen évoque ensuite l'obligation administrative de se présenter et l'interdiction de quitter le pays auxquelles sont soumises les personnes frappées d'interdiction de stade. Ces dispositions ont été inscrites dans la législation en 2007, mais les arrêtés d'exécution y afférents n'ont jamais été promulgués. Pourquoi? S'agit-il de bonnes solutions ou en existe-t-il de meilleures? Y a-t-il de bonnes pratiques dans d'autres pays en cette matière?

De voetbalwet kent een breed spectrum van sanctioneerbare inbreuken. De daarbij gebruikte terminologie is vrij ruim interpreteerbaar. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het aanzetten tot haat of woede, zoals bepaald in artikel 23 van de voetbalwet. In het verleden heeft dat al geleid tot het sanctioneren van relatief lichte feiten. In Nederland hanteert men echter een regeling voor eerste lichte overtredingen (*first offenders*). In die gevallen ligt de nadruk niet op repressie maar op preventie. Hoe beoordelen de genodigden een dergelijk systeem?

Hoe vaak gebeurt het dat personen worden gesanctioneerd op grond van de voetbalwet naar aanleiding van een incident in de derde klasse of in de bevorderingsklasse? Gebeurt dat veeleer uitzonderlijk? Bij de meeste wedstrijden uit die beide klassen is er immers geen spotter of camera aanwezig. Hoe zal de bewijslast tegenover bepaalde personen dan worden opgebouwd? Indien het al moeilijk is om in eerste en tweede klasse het stadionverbod af te dwingen, welke meerwaarde heeft een dergelijke maatregel dan in de lagere klassen? Welke maatregelen kunnen op dat vlak eventueel soelaas bieden?

Er werd reeds gewezen op de nieuwe Conventie van de Raad van Europa over de veiligheid bij sportevenementen. Een aantal bepalingen daaruit zal in het Belgisch recht moeten worden opgenomen. Gelukkig zal die oefening voor België vrij beperkt blijven. Andere landen zullen een grotere wetgevende inspanning moeten leveren.

In verband met de situatie van de stewards en de vrijwilligers stelt de heer Vermeulen vast dat het waarborgen van de veiligheid steeds meer een verantwoordelijkheid wordt van de clubs. Het zal bijgevolg van belang zijn om de regelgeving rond het vrijwilligerschap – en in het bijzonder met betrekking tot de fiscaliteit rond de vergoedingen – te herbekijken. Zo is bijvoorbeeld het plafond voor de fiscale vrijstelling van de forfaitaire onkostenvergoedingen op dit ogenblik vrij laag. Het verhogen van het plafond van het jaarbedrag is dus zeker aangewezen. Er moeten duidelijke sociale en fiscale afspraken worden gemaakt, onder meer ten aanzien van personen die een invaliditeits- of werkloosheidsuitkering ontvangen. De spreker heeft rond die problematiek een wetsvoorstel voorbereid, en hoopt dat de parlementaire bespreking daarvan zo snel mogelijk kan worden aangevat.

La loi football comporte un large spectre d'infractions punissables. La terminologie utilisée à cet égard est assez largement sujette à interprétation. C'est notamment le cas de l'incitation à la haine et à l'emportement visée à l'article 23 de la loi football. Dans le passé, des faits relativement légers ont déjà été sanctionnés en application de cette disposition. Les Pays-Bas disposent, eux, d'une réglementation spéciale pour les premières infractions légères (*first offenders*). En pareil cas, l'accent est mis non pas sur la répression, mais sur la prévention. Que pensent les orateurs invités d'un tel système?

Combien de fois arrive-t-il qu'une personne soit sanctionnée en application de la loi football à la suite d'un incident survenu en troisième division ou en promotion? Est-ce plutôt l'exception? Il est vrai qu'il n'y a, pour la plupart de ces matches, ni "spotters", ni caméras. Comment déterminera-t-on, dans pareil cas, à qui incombe la charge de la preuve? S'il est déjà difficile de faire respecter une interdiction de stade en première et en deuxième division, quel est l'intérêt d'étendre une telle mesure aux divisions inférieures? Quelles mesures pourraient-elles éventuellement remédier quelque peu à ce problème?

Certains ont déjà évoqué la nouvelle Convention du Conseil de l'Europe sur la sécurité lors des événements sportifs. Un certain nombre de dispositions de cette Convention devront être transposées en droit belge. Heureusement, cet exercice restera assez limité pour la Belgique. D'autres pays devront fournir un plus grand effort sur le plan législatif.

En ce qui concerne la situation des stewards et des volontaires, M. Vermeulen constate que la responsabilité de la sécurité incombe de plus en plus aux clubs eux-mêmes. Il importera donc de réexaminer la réglementation relative au travail volontaire, en particulier en ce qui concerne le traitement fiscal des indemnités. C'est ainsi qu'à l'heure actuelle, le plafond sous-lequel s'applique l'exonération fiscale des indemnités forfaitaires est assez bas. Le relèvement du plafond du montant annuel de ces indemnités s'indique donc certainement. Il faudrait également conclure des accords clairs en matière sociale et fiscale, notamment à l'égard des personnes qui perçoivent des indemnités d'invalidité ou de chômage. L'intervenant a préparé une proposition de loi à ce sujet et espère que son traitement par le Parlement pourra commencer le plus rapidement possible.

III. — ANTWOORDEN

Mevrouw Cathy Van den Berghe, waarnemend directeur van de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken, merkt op dat de incidenten die zich tijdens de Europa Cup 2016 hebben voorgedaan, meer bepaald te verklaren vallen door de mildheid van de Franse wetgeving voor dergelijk gedrag. De Belgische voetbalwet heeft een impact, want die is strenger. De Engelse wetgeving is nog strenger dan de onze, daar de sancties kunnen oplopen tot definitieve stadionverboden. Tevens moet voor ogen worden gehouden dat in Engeland de vraag het aanbod overtreft: een supporter die ingevolge laakbaar gedrag zijn plaats verliest, zal die niet makkelijk kunnen terugwinnen. Bovendien zijn de abonnementen er perduur.

De impact van een verhoging van het aantal stewards op de ontplooiing van de politiediensten valt te verklaren doordat dankzij het optreden van de stewards -dat een preventief karakter heeft – een escalatie van spanningen kan worden voorkomen. Bovendien kan met de verhoogde aanwezigheid van stewards, samen met het gebruik van camera's, worden voorkomen dat een gevoel van straffeloosheid ontstaat: de kans op een bekeuring is immers hoger. De stewards beschikken nu al over een aantal bevoegdheden. Er moet dus worden nagedacht over de prerogatieven waarmee zij doeltreffender zouden kunnen zijn, met inachtneming van de vigerende regelgeving (bijvoorbeeld de wet op het politieambt). Tot dusver is alleen de politie gemachtigd de supporters te vragen hun identiteitskaart te tonen.

De hervorming van de status van steward zal wellicht op praktische moeilijkheden stuiten wat de vigerende vrijwilligersregeling betreft. Misschien zal voor de voetbalstewards een specifieke status moeten worden gecreëerd.

Momenteel moet een steward aan bepaalde voorwaarden voldoen. Als zijn kandidatuur wordt aanvaard, dan wordt hem een opleiding verstrekt en zal hij worden uitgenodigd jaarlijks een door de club georganiseerde bijscholingscursus te volgen.

De opleidingsprogramma's van de veiligheidsverantwoordelijken worden uitgewerkt door de Koninklijke Belgische Voetbalbond. De programma's voor de stewards worden door de clubs georganiseerd, volgens een door de KBVB uitgewerkt en door de minister goedgekeurd programma.

Dit jaar omvatte de bijscholingscursus voor de veiligheidsverantwoordelijken een onderdeel in verband met bepaalde verdachte gedragingen. Er werd in voorzien

III. — RÉPONSES

Mme Cathy Van den Berghe, directeur f.f. de la Cellule Football du SPF Intérieur, remarque que les incidents survenus lors de l'Euro 2016 s'expliquent notamment par la clémence de la législation française à l'égard de ce type de comportement. La loi belge sur le football a un impact car elle est plus sévère. Quand à la législation anglaise, elle est encore plus dure que la nôtre puisque les sanctions peuvent aller jusqu'à des interdictions définitives de stade. Il faut également garder à l'esprit qu'en Angleterre, la demande est plus grande que l'offre: un supporter qui, suite à un comportement répréhensible, perd sa place, ne pourra pas la récupérer facilement. En outre, les abonnements y sont très onéreux.

Concernant l'impact de l'augmentation du nombre de stewards sur le déploiement policier, il s'explique par le caractère préventif de l'intervention des stewards qui permet d'éviter une escalade des tensions. En outre, la présence accrue des stewards doublée du recours aux caméras permet d'éviter qu'un sentiment d'impunité puisse se développer: les risques de verbalisation sont en effet plus importants. Les stewards disposent déjà actuellement d'un certain nombre de compétences. Il faut donc réfléchir aux prérogatives qui leur permettraient d'être plus efficaces tout en respectant la réglementation actuelle (par exemple la loi sur la fonction de police). À ce jour, par exemple, seule la police est habilitée à demander aux supporters de présenter leur carte d'identité.

La réforme du statut du steward se heurtera à des questions pratiques et posera sans doute des difficultés par rapport au régime actuel des bénévoles. Peut-être faudra-t-il créer un statut spécifique pour les stewards du football.

À l'heure actuelle, un steward doit répondre à certaines conditions. Si sa candidature est acceptée, une formation lui est proposée et il sera invité à suivre chaque année un cours de recyclage annuel organisé par le club.

Les programmes des formations des responsables de la sécurité sont élaborés par l'Union belge de football. Celles des stewards sont organisées par les clubs selon un programme élaboré par l'Union belge et approuvé par le ministre.

Cette année, le recyclage pour les responsables de la sécurité comprenait un volet consacré à la détection de certains comportements suspects. Il a été prévu que les

dat de veiligheidsverantwoordelijken die deze opleiding hadden gekregen ze op hun beurt aan de stewards zouden mogen verstrekken.

Op termijn zouden ook meer gespecialiseerde opleidingen kunnen worden overwogen naar gelang van de functie van de steward (bijvoorbeeld op het gebied van evacuatie, tribunebeheer, de opvang van de supporters enzovoort).

Aangaande de informatie-uitwisseling preciseert de spreekster dat wanneer een administratieve beslissing uitvoerbaar wordt, deze wordt gefaxt naar de politiedienst die het oorspronkelijke proces-verbaal heeft opgemaakt, alsook naar de Koninklijke Belgische Voetbalbond, die in een centraal bestand alle beslissingen tot stadionverbod centraliseert (ongeacht of het daarbij gaat om rechterlijke, administratieve of burgerlijke beslissingen). Dat bestand wordt wekelijks bij de tijd gebracht en bevat gemiddeld 700 à 800 stadionverboden.

Deze lijst wordt meegedeeld aan de veiligheidsverantwoordelijken van de eerste- en tweedeklasseclubs. Elke club kan dus toezien op de naleving van het stadionverbod: bij *online*-ticketverkoop kan dus een gegevenskruising plaatsvinden.

Er bestaat geen vergelijkbaar systeem om beslissingen van de Belgische overheid aan andere Staten mee te delen. De buitenlandse systemen werken trouwens niet volgens hetzelfde model als het Belgische. Ter illustratie legt de spreekster uit dat in Nederland dergelijke beslissingen worden genomen door de Nederlandse tegenhanger van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. In Frankrijk worden de beslissingen getroffen door de burgemeesters en prefecten. Die verschillen bemoeilijken de kruising van gegevens, zelfs al zou dat makkelijker denkbaar zijn met Nederland, waar met één enkele gesprekspartner zou kunnen worden gewerkt.

Mevrouw Van den Berghe merkt op dat over de niet-inachtneming van de stadionverboden zeer weinig procedures worden gevoerd. De sanctie voor een dergelijke niet-naleving is immers zwaar, aangezien ze kan oplopen tot 1 000 euro aan geldboetes en één jaar stadionverbod. Men moet weten dat het inningspercentage van de op grond van de voetbalwet opgelegde geldboetes zeer hoog ligt (90 à 95 %). Hoewel krachtens de wet beide sancties slechts facultatief samengaan, gaat het stadionverbod daarom doorgaans met een geldboete gepaard.

De controle op de stadionverboden vindt voornamelijk aan de stadioningenangen plaats, dankzij de door de stewards verrichte *screening*. Zij kennen de supporters zeer goed en begeleiden de clubs daarom vaak tijdens

responsables de la sécurité ayant reçu cette formation pourraient à leur tour la dispenser aux stewards.

A terme, on pourrait également envisager des formations plus spécialisées selon la fonction du steward (par exemple, en matière d'évacuation, de gestion des tribunes, d'accueil des supporters....).

Concernant l'échange d'informations, l'intervenante précise que lorsqu'une décision administrative devient exécutoire, celle-ci est transmise par télécopie au service de police qui a établi le procès-verbal initial ainsi qu'à l'Union belge qui centralise dans un fichier toutes les décisions d'interdiction de stade (qu'elles soient judiciaires, administratives ou civiles). Ce fichier est mis à jour toutes les semaines et comprend en moyenne 700 à 800 interdictions de stade.

Cette liste est communiquée aux responsables de sécurité des clubs de première et deuxième division. Chaque club peut donc veiller au respect de l'interdiction de stade: lors de la vente de tickets en ligne, un croisement de données peut donc avoir lieu.

Il n'existe pas de système comparable pour communiquer les décisions des autorités belges aux autres États. Les systèmes étrangers ne fonctionnent d'ailleurs pas sur le même modèle que le système belge. À titre d'illustration, l'intervenante explique qu'aux Pays-Bas, ce type de décisions est pris par l'équivalent hollandais de l'Union belge. En France, les décisions se prennent au niveau des maires et des préfets. Ces différences compliquent le croisement des données même si on pourrait l'envisager plus facilement avec les Pays-Bas où l'on pourrait travailler avec un seul interlocuteur.

Mme Van den Berghe observe que le non-respect des interdictions de stade fait l'objet de très peu de procédures. La sanction de ce non-respect est en effet lourde puisqu'elle peut aller jusqu'à 1000 euros d'amendes et un an d'interdiction de stade. Il faut savoir que le taux de recouvrement des amendes infligées sur la base de la loi football est très élevé (90 à 95 %). C'est la raison pour laquelle – bien que la loi rende le cumul facultatif – l'interdiction de stade se double généralement d'une amende.

Le contrôle des interdictions de stade se déroule en premier lieu à l'entrée des stades grâce au screening opéré par les stewards. Ceux-ci connaissent très bien les supporters et accompagnent souvent, pour cette

hun verplaatsingen. Voorts moet de rol van de “*spotters*” worden beklemtoond.

Binnenkort zal een persbericht worden verspreid om de aandacht van de clubs te vestigen op de hun geboden mogelijkheden en om ze te responsabiliseren: de politie kan de veiligheidsverantwoordelijke namelijk een *book* doorspelen met de foto's van de personen die een stadionverbod opgelegd hebben gekregen. In voorkomend geval kan de veiligheidsverantwoordelijke dat *book* aan de stewards bezorgen. Sommige clubs maken al van die mogelijkheid gebruik. Het koninklijk besluit van 2013 verplicht de clubs van eerste en tweede klasse zich met een voor de stewards bestemd lokaal toe te rusten. In dat lokaal kunnen de foto's van de betrokkenen worden uitgehangen. Die mogelijkheid gaat echter gepaard met flankerende regels in verband met de inachtneming van de persoonlijke levenssfeer. Mensen wier stadionverbod is verstrekt, moeten worden verwijderd, en elke steward of veiligheidsverantwoordelijke die van die gegevens afkomstige persoonlijke informatie zou meedelen, kan strafrechtelijk worden vervolgd.

Veel technologieën (vingerafdrukdetectoren, een gezichtsherkenningssysteem enzovoort) zouden te baat kunnen worden genomen om op de inachtneming van de stadionverboden toe te zien. Ze zijn echter enorm duur: moeten de clubs worden verplicht in dergelijke technologieën te investeren terwijl het aantal stadionverboden miniem is? Moet de technologie niet integendeel zo veel mogelijk mensen ten goede komen?

Voorts is het niet altijd wenselijk tijdens een wedstrijd in te grijpen om iemand die een stadionverbod opgelegd heeft gekregen te verwijderen. Elke interventie moet aan een risicoanalyse worden onderworpen, met name wanneer de betrokkene is omringd door een potentieel agressieve harde supporterskern. Soms is het verkieslijk de overtreder tijdens de rust of bij het wedstrijdeinde te onderscheppen.

De aanmeldingsplicht (artikel 24*bis* van de voetbalwet) werd in 2007 ingesteld, en impliceert dat de supporter die een stadionverbod opgelegd heeft gekregen en dat verbod niet heeft nageleefd, kan worden verplicht zich bij een politiepost in zijn politiezone te melden. De toepassing van die bepaling doet echter praktische knelpunten rijzen, meer bepaald in de politiezones die meer dan één gemeente omvatten of in de lokale politiezones op het grondgebied waarvan clubs gevestigd zijn die elkaars tegenstander zijn. Misschien zullen op termijn de nieuwe technologieën doeltreffender alternatieven kunnen aanreiken. Zo loopt in Nederland momenteel een proefproject: de supporter die een stadionverbod opgelegd heeft gekregen, krijgt een (met zijn vingerafdrukken werkende) *smartphone* waarmee hij zich ervan

raison, les clubs lors de leurs déplacements. Il faut également souligner le rôle des “*spotters*”.

Un communiqué de presse sera diffusé prochainement pour attirer l'attention des clubs sur les possibilités qui s'offrent à eux et les responsabiliser: la police peut en effet communiquer au responsable de la sécurité un “*book*” contenant les photos des personnes interdites de stade. Ce “*book*” peut être transmis le cas échéant par le responsable sécurité aux stewards. Certains clubs font déjà usage de cette possibilité. L'arrêté royal de 2013 oblige les clubs de première et deuxième division à se doter d'un local destiné aux stewards. Dans ce local peuvent être affichées les photos des personnes concernées. Cette possibilité est toutefois encadrée par les règles relatives au respect de la vie privée. Les photos des personnes dont l'interdiction de stade s'est terminée doivent être enlevées et tout steward ou responsable de sécurité qui communiquerait des informations personnelles issues de ces données peut faire l'objet de poursuites pénales.

De nombreuses technologies (détecteurs d'empreinte, système de reconnaissance faciale, etc.) pourraient être mises à profit pour veiller au respect des interdictions de stades. Elles sont toutefois très coûteuses: doit-on obliger les clubs à investir dans de telles technologies alors que le nombre d'interdits de stade est marginal? La technologie ne doit-elle pas au contraire profiter aux plus grand nombre?

En outre, il n'est pas toujours opportun d'intervenir au cours d'un match pour expulser une personne interdite de stade. Il est en effet nécessaire de subordonner toute intervention à une analyse de risque notamment lorsque cette personne est entourée d'un noyau dur de supporters potentiellement agressifs. Il est parfois préférable d'intercepter le contrevenant à la mi-temps ou à la fin de la rencontre.

L'obligation de se présenter (art. 24*bis* de la loi football) a été introduite en 2007 et implique que le supporter interdit de stade et qui n'a pas respecté cette interdiction peut être obligé de se présenter à un poste de police au sein de sa zone de police. L'application de cette disposition pose toutefois des problèmes pratiques notamment dans les zones pluri-communales ou dans les zones de police locale comptant sur leur territoire des clubs adverses. Peut-être les nouvelles technologies pourront-elles offrir à terme des alternatives plus efficaces. Ainsi, un projet pilote est actuellement en cours aux Pays-Bas: le supporter interdit de stade se voit attribuer d'un *smartphone* (fonctionnant avec ses empreintes digitales) permettant de s'assurer qu'il ne se trouve pas à proximité du stade. L'intervenante ignore

kan vergewissen dat hij zich niet in de nabijheid van het stadion bevindt. De spreekster is echter niet op de hoogte van de nadere regels van dat project, behalve dan dat die *smartphones* worden gefinancierd door het Nederlandse ministerie van Justitie.

De spreekster erkent dat de formulering van artikel 23 van de voetbalwet bijzonder ruim is ("Eenieder die, alleen of in groep, in het stadion aanzet tot slagen en verwondingen, haat of woede ten opzichte van een of meerdere personen, kan één of meer sancties oplopen als bepaald in de artikelen 24, 24ter en 24quater."). Gelet op het voorgaande is het echter verkeerd te denken dat gewoon een misplaatst gebaar al tot een sanctie kan leiden. Ten eerste heeft de overtreder het recht zijn verdedigingsmiddelen in te zetten. Doet hij dat niet, dan zal de Voetbalcel de situatie analyseren om zich ervan te vergewissen dat het ten laste gelegde gedrag wel degelijk een sanctie verdient. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het gedrag tot doel had een tot geweld leidende escalatie te veroorzaken.

De vraag hoeveel incidenten zich tijdens de wedstrijden in de lagere afdelingen hebben voorgedaan, valt niet makkelijk te beantwoorden. De incidenten worden niet stelselmatig gerapporteerd. Uit de op vrijwillige basis verstrekte gegevens blijkt dat jaarlijks 30 à 50 incidenten worden geteld. Daarom ook voorziet circulaire MFO2 (bijlage C) erin dat bij de wedstrijden van sommige clubs (RFC Luik, La Louvière, Beerschot en Aalst) *spotters* aanwezig zijn. Moeten de stadionverboden voor de lagere afdelingen gelden? De spreekster vindt van wel, want zo niet bestaat het gevaar dat de risicosupporters aan wie de toegang tot de stadions van de eerste en tweede klasse werd ontzegd, uitwijken. De toepassing van de voetbalwet op die lagere afdelingen impliceert weliswaar niet dat de politie wordt ingezet, maar ze heeft wel een ontradende uitwerking. Ze zal de politie integendeel verplichten zich bij incidenten daarheen te begeven om een escalatie te voorkomen. Tevens zal de politie op grond van de voetbalwet proces-verbaal kunnen opmaken.

De heer Pierre François, gedelegeerd bestuurder van de Pro League, beklemtoont dat het noodzakelijk is een op de stewards toepasselijk hoofdstuk op te nemen dat hun, gelet op hun specifieke functie, een specifieke status verleent.

De heer Stijn Van Bever, vertegenwoordiger van de Pro League, licht in verband met het overleg met de supporters toe dat tijdens het komende seizoen het project SLO (*Supporters Liaison Officer*) verder zal worden uitgerold. Het project houdt in dat bij de clubs een functie van verbindingspersoon wordt gecreëerd tussen de club en de supporters in de ruime zin (dus

toutefois les modalités de ce projet si ce n'est que ces smartphones sont financés par le ministère de la justice.

L'intervenante reconnaît que le libellé de l'article 23 de la loi football est particulièrement large ("Pourra encourir une ou plusieurs sanctions prévues aux articles 24, 24ter et 24quater, quiconque, seul ou en groupe, incite dans le stade à porter des coups et blessures, à la haine ou à l'emportement à l'égard d'une ou plusieurs personnes"). Cela étant, il est erroné de penser qu'un simple geste déplacé puisse donner lieu à une sanction. Tout d'abord, le contrevenant a le droit d'envoyer ses moyens de défense. S'il ne le fait pas, la Cellule Football analysera la situation pour s'assurer que le comportement reproché mérite bien une sanction. Tel peut être le cas, par exemple, lorsque ce comportement avait pour but de créer une escalade menant à la violence.

Concernant la question relative au nombre d'incidents survenus lors des matchs de division inférieure, il n'est pas aisé de répondre. Les incidents ne font pas l'objet d'un rapportage systématique. Des chiffres communiqués sur une base volontaire, il ressort qu'on dénombre 30 à 50 incidents par an. C'est la raison pour laquelle la circulaire MFO2 (annexe C) prévoit la présence de *spotters* lors des matchs de certains clubs (RFC Liège, La Louvière, Beerschot et Alost). Les interdictions de stade doivent-elles être applicables dans les divisions inférieures? L'intervenante pense que oui car si tel n'est pas le cas, la risque existe que les supporters à risque qui se sont vus interdire l'accès aux stades des clubs de divisions 1 et 2 se déplacent. L'application de la loi football à ces divisions inférieures n'implique toutefois pas un déploiement policier mais a un effet dissuasif. Elle obligera par contre la police à se déplacer en cas d'incidents pour éviter l'escalade. Elle pourra également établir un procès-verbal sur la base de la loi football.

M. Pierre François, administrateur délégué de la Pro League, insiste sur la nécessité d'inclure un chapitre applicable aux stewards leur donnant un statut spécifique compte tenu de la spécificité de leur fonction.

Pour ce qui est de la concertation avec les supporters, *M. Stijn Van Bever, représentant de la Pro League*, indique que la mise en œuvre du projet SLO (*Supporters Liaison Officer*) se poursuivra au cours de la prochaine saison. Le projet implique que les clubs créent une fonction d'officier de liaison entre le club et les supporters au sens large (c'est-à-dire pas uniquement les clubs de

niet enkel de supportersclubs maar ook de ongebonden supporters). Het is de bedoeling dat deze persoon de supporters informeert over tal van praktische zaken (bv. het gebruik van de infrastructuur), alsook over de veiligheid en de preventie (bv. welke attributen zijn al dan niet toegelaten in het stadion). De persoon in kwestie wordt door de club aangesteld, maar de supporters kunnen iemand voordragen. Het creëren van de functie binnen de clubs wordt sterk aanbevolen door de UEFA.

Wat de representativiteit van de supporters betreft, legt de spreker uit dat de *Belgian Supporters* de officiële federatie van de Belgische supportersclubs is.

Organisatorisch is het een piramidesysteem, waarbij elke club beschikt over een vertegenwoordiging van zijn verschillende supportersverenigingen. De verschillende vertegenwoordigingen ontmoeten elkaar op hun beurt in de *Belgian Supporters*. Dat is voor de clubs de formele gesprekspartner van de supporters. Daarnaast vormen de ongebonden supporters een belangrijk deel van het publiek. De clubs trachten in hun communicatie – onder meer ook via de sociale media – dan ook alle supporters te bereiken en aan te spreken.

De rapporteur,

Aldo CARCACI

De voorzitter,

Brecht VERMEULEN

supporters, mais aussi les supporters individuels). Le but est que cette personne informe les supporters de nombreux aspects pratiques (par exemple, l'utilisation de l'infrastructure), mais aussi de la sécurité et de la prévention (par exemple, les accessoires autorisés ou non dans le stade). La personne concernée est désignée par le club, mais les supporters peuvent formuler des propositions. La création de cette fonction au sein des clubs est vivement conseillée par l'UEFA.

En ce qui concerne la représentativité des supporters, l'orateur précise que l'association *Belgian Supporters* est la fédération officielle des clubs de supporters belges.

D'un point de vue organisationnel, il s'agit d'un système pyramidal, chaque club disposant d'une représentation de ses différentes associations de supporters. Les différentes représentations se rencontrent ensuite au sein de l'association *Belgian Supporters*. Pour les clubs, c'est cette dernière qui est l'interlocuteur officiel des supporters. Par ailleurs, les supporters individuels représentent une part importante du public. Dans leur communication, les clubs s'efforcent dès lors d'atteindre tous les supporters et de s'adresser à tous – aussi notamment par le biais des réseaux sociaux.

Le rapporteur,

Aldo CARCACI

Le président,

Brecht VERMEULEN